הגדה

של

תל יוסף

ת ש

פסח

נה הסתיו
עבר
הגשם חלף הלך לו
הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע
בארצנו
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו
ריח

הבאת העומר

השמש במערב יורדת, שוקעת,
כסו השמים אודם וכחול.
מצלות והזהב נוגן הרם
בקול מצהלות ובקול חליל.
תרועת גיל נשמעה בעיר,
קול ששון, קול רינה ושיר.

השדה בשבליו צהוב לקציר,
כל שבלת מלאה שעורים.
„בא השמש”? – הקוצר ישאל.
„כן, כן וכן” – יענו הקהל.
„התקצרו, ובצה העמיר?”
„כן, כן וכן” – יענו הקהל.

אביב במולדת

חג מה יפה הבקר אור
שמי שמים תכול ובהיר
זר זהב
מי ומי יכול היום
עוד בבית שבת דבק
למרחק
כל הארץ דשא עול
בין הירק על כל שביל
כרכן
המולדת ספר חג
בו כל דם ודם נספג
כיתות גן:

* * *

עוד עוד תבואה חדשה לנו
נגיש מגדים רבב
נשים מנחות רבב
עוד עוד תבואה חדשה

חגיגה תשיר תענוג
בכוח יבורך בידינו היבול

הנה מה טוב ומה נעים
שבת אחים גם יחד.

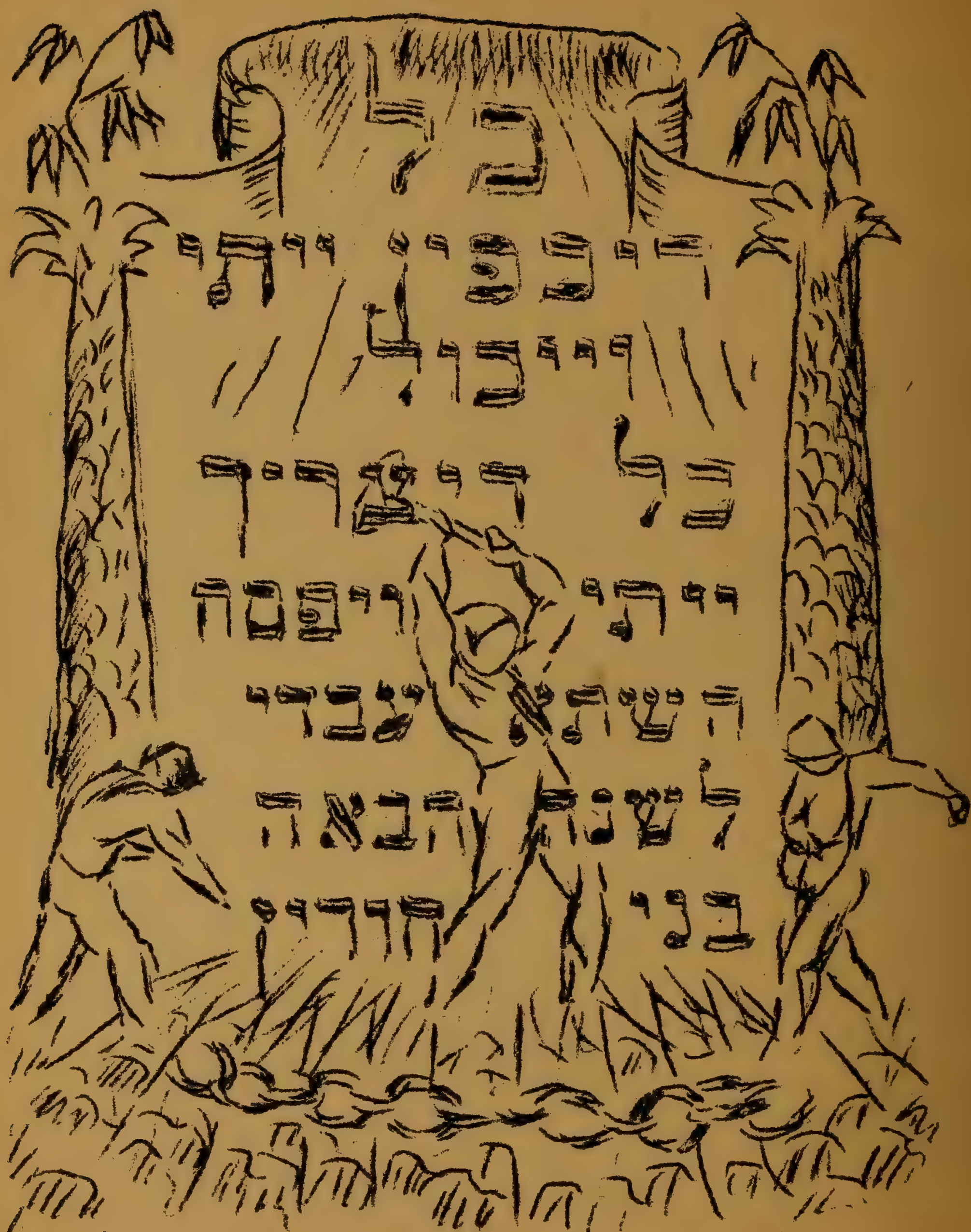
לחמי לו לחם קלוקל! אלו ידען שמים—
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!

רוני מולדת
כמחול העלים
כל איש ובית כעמר אלומות -
לראש דגן יקום ותשואות;
ושבליו פניה.
פניה השבלים.

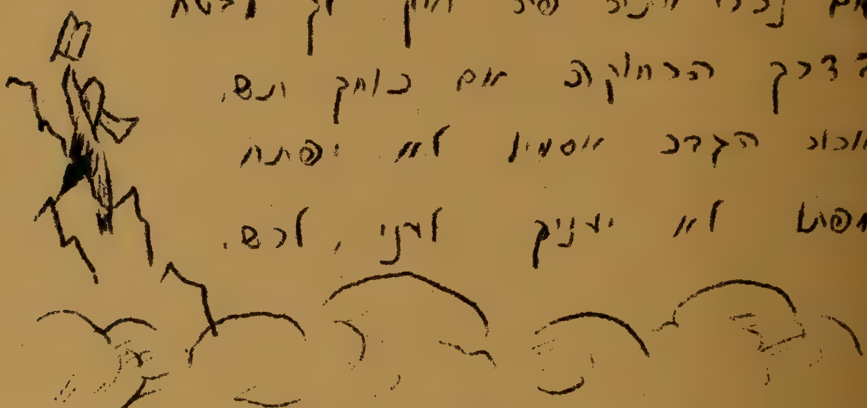
רוני עמלני
צהל מול העלים
כן ורבה. זו יברך כפלים
משמני הארץ ומטל השמים;
עם שבלים פניה
פניה השבלים.

רוני עמלנו
היום מחול הנחלים
שמרו איפה, אחים אלפי-הדר
יום וציר, יומם אויב וצר.
השבלים פניה
פניה השבלים.

כל
דכפין ייתי
ויכול
כל דצריך
ייתי ויפסח
השתא עבדי
לשנה הבאה
בני חורין

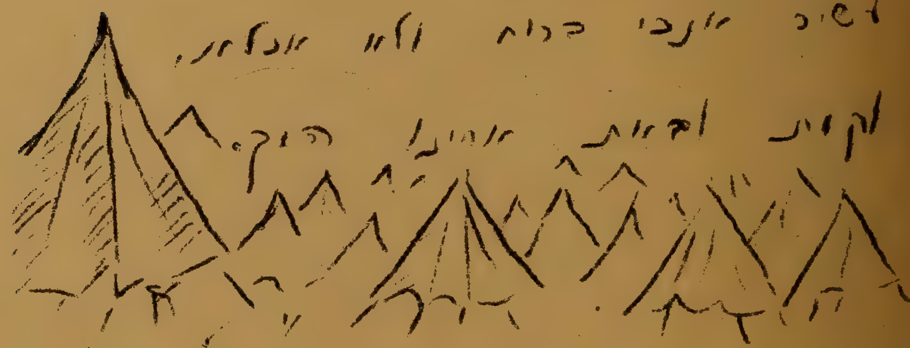
כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח

אם נכרי ינפה פה ואין לך ובטח
בדרך הרחוקה אם כוחך ונש,
אלא הקרב יוסיף לא יפתח
מפעל לא ימנעך לחני, לכש.

כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח

לדרכי אל כי תצמאו ונפשך תעלה
לאור יה, כצפור נודדת דאה,
עשיר אנכי ברוח ולא אנלאו,
קומו ובאו אחינו הביתה.

מה

נשתנו הימים האלה
מכל הימים

א. שבכל הימים יש עמים נלחמים
ויש שומרי שלום - הימים האלה
כל העולם שוקע לתוך מלחמה.

ב. שבכל הימים יש גם נצורות
אורה בתפוצות ישראל - הימים
האלה, רק חושך ואפלה.

ג. שבכל שנות בנין המולדת
ידענו עתות אכזבה ועתות
עדוד - הימים האלה דכאון
בכל.

ד. מה תקותנו לחרות עמנו
בעתיד.

בשעה שאני משקיף כאן אל שלהבות עמומות ומעלעל את הגנ-
חוגג את יקו. מאיר היות בעברו של עולמנו הראשון. את אשר
עבר העולם במשך השנים האחרונות - את אשר נתנו לחיה הנאצית
עדי חפשיות לטבוח ולהרוס - הוא בכל מראותיו לבהלותיו.
היתה מלחמת העולם! בצע השטן את זממו וקובר את קצירו!!
ושוב שקט העולם ונשק חורבן עצמו, שוב טורף האדם את גופו
ונפשו ומחבל את מעשי ידיו ללא רחמים. כל כיבושי הטבע הגאוניים
של האדם במרחבי היבשה, ברום רקיע ובמעמקי ימים, פרי מחשבתו
המאומצת שקדשה חסד אל, אשר היו לו לתפארת - כל זה הפך
לשבט קטל זה ונלחם באדם ויצירתו. כעת אין מפלט עוד.
אין מפלט את נפשו בין המתים כצדיק כרשע, בגלגלי
מלחמות אימתני המדינות נשחקים כלם, כלם.

— — = = = – —

והראשונים נשחקנו אנו. רק העם הראשון פקד רעם היהודי.
המרכז היהודי החשוב ביותר בתקופתנו [illegible] בחדש מחנו.
מרכז בן מליונים נמחק ונפסק ונדק לעפר. אם תבוא אשר ישוה
לתפקיד של רק בני עמנו שם, ואז תבין אשר עדמו לעינויהם.
חרד ורעד. מדבות ושפלות רב למשפה - זה יתנה את עצם
מוכדנם ואת עמק שברם? מי הנביא אשר יקונן את קינת
העם ביומנו? מכן אוסיפו קדם לשכון העולם כלו.

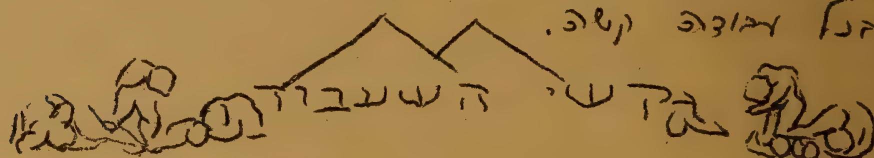
מלחמת השנה אינה אלא ידי רק הנזקים הגלויים שלה וזו היא הגרוע
ואמנם הנזקים החלה, היא קדמה לה והרבה לנים. לא ידעו הקוראים
שהיא משמשת ובואה לשבר עולמי כללי.

לא ידעו הקוראים אשר עמדו כל השנים על דמנו, שאין דבר טוב טוב:
אין ולדמות את הדבר עם חולה אשר היה צריך אולי ללמוד לא זה
משקדון ההבדלה בין דם לדם. אולם אותה ההכרזות על עצמם כאל גאולו
הדם, אל כל קרבנות ממשלת החיים - דמנו אינו דומה מסרסים, אלה
האנשים על גורלנו על שורית תקוותנו - גאולתנו אינו ישועות, רק טהרה
לנקם ומשבר. לקנאות ולאמן שוחד. כבדו עיניהם, טשטשו עיניהם, לקשת
לבם על הגזל המשוה, אל עוות הדין הקורא שחקים.
הגם זאת לא תרגז אותך?

היום רגזת! מוסדות השמים והארץ רגזו. איש מפיק תהלה! מי יודע
אתי תבואה. מי יודע מה יציפו צרות הנוכחה והתפרצות, מה יבואו בדרכם.
מי יודע כמה חיי אדם וכמה עמל ויגיע אדם עוד תאכל עד
תרקב..
אולם אם יתחולל העולם אחרי חורבן זה, אם תקוה דפנו על
פשעי הנזקים אשר גרמו וחורבן זה; אם יבקש דרך תשובה ושנות
את פני העולם. את משטר חיי החברה, ואז לזה תשנה תדיפנה -
אז אין לגרוע יקל דפנו עם על הגדול והעצום שבפשעי. העולם כולו כלפי
העם הקטן הנרדף והנענה מעולם. אז אין ודאי יבקש דרך תשובה
עם לתקון הגדול והעצום דמשוואתו.
ותחת דשתכם משנה וכלות, יבנו, חלקם; ולכן דאורצם
ושנה אכשר. שאת עולם תהיה להם".

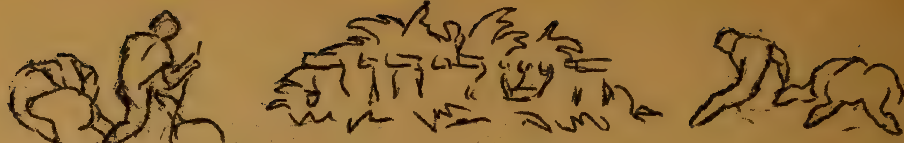
אמרת לבנך
עבדים היינו לפרעה במצרים

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא
הארץ אותם. ויקם מלך חדש על מצרים ויאמר אל עמו:
הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה
לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא
על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ. וישימו עליו
שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות
לפרעה את פיתום ורעמסס וכאשר יענו אותו כן
ירבה וכן יפרוץ ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך.
וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים
ובכל עבודה קשה.

קשי השעבוד

"ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם" היו בני ישראל
מקוששים את הקש במדבר ורומסים בחומר ובקש;
היה הקש נועץ את רגליהם והדם מתבוסס בחומר.
רחל בת בנו של שותלח היתה הרה ללדת ורמסה
בחומר עם בעלה ויצאה הולד ממעיה ונתמעך
בתוך המלבן, וירד גבריאל והמלבן לפני כסא הכבוד.
באותה שעה נגזר דין על מצרים.

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג
את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה.
ויקרא אליו האלהים מתוך הסנה ויאמר: משה משה! ויאמר:
הנני. ויאמר: אנכי אלהי אביך, אלהי אברהם, אלהי יצחק
ואלהי יעקב! ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת
צעקתם שמעתי מפני נוגשיו וארד להצילו מיד מצרים
ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה.
אל ארץ זבת חלב ודבש. ועתה לכה ואשלחך אל
פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים.

רק האלהים ידבר ואליו ידבר;

רק שיר וצריחה ומשיתי לי עם. הודעת אין ומשה עם.
את העובדים ואת האומללים תקראו אלי, את כל אשה אשר
אמתו מעבודה ומכל פרק אשר ימנו תחת יד נוגשים
ופקידים ואין להם עתו אם לא ירדה הנפה ועל רגש,
ודברת אליהם, והוצאת אותם מבית העבדים ולגאלם ולתת
להם חוקים ומשפטים ולעשות אותם לעם.
רק בשיר וצריחה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל
הנאנחים והנדכאים ואמרת להם כי עבדים הם — והם
לא יבינו: ואמרת להם כי אומללים הם והם לא ידעו:
כי גדול ענם וגדלים מכאוביהם ונלאו לחכם — והם לא יאמינו;
והקמות עיניהם בחזק יד על כל לחצם ועל כל ענים-וגאולת אותם.

ועם רב יושב מרחוק וקרב מחוץ אשר לא ידענו מושבו זה
ידנו עוד ומקדם כל העם מספיד, אשר רב עוד להם. והיית
לשד הזמן עובד רב ולהיות נשבטין ושית את התלמים—
אדם לא האדם – עם ומשפחות חיל- ארץ.

עם שמר המשך אלפי שנים את עם ביתו ובית עבדים וצאן —
ומלות השעבוד והאונס והאינקוויזיציה והשמד והרציחות-נפשות האומה
בליבה את הגעגועים לחופש ולביאת אותם ליום בואו אשר לא
יפסח על כל נפש אישית.

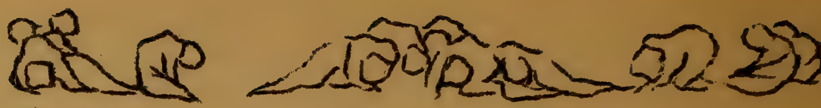
עניה ומרודה: ומעות על בנים. דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים
בכוון אישי אשר חייבנו מתוך ומיננו דהה. ,,בכל דור ודור חיב
אדם לראות את-עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אין לך עם של הכרה
היסטורי. גלות מצה, ואין לך התעלות של יחיד וכל דרכו כדור העולם
ודבקי הדורות – גדל אשר בכו פרקים מתוך זה. אין ויצא
יצירה ספרותית יותר מחנכת לנושא המהות ולאהבת החירות כספור
השעבוד ויציאת מצרים. ואין יודע שם מחבר מתוך שבעל אלפים
קרבות המעגל, שגם סבל להיות לזמננו כ,,ספר יציאת מצרים".
—יצירה יצר חרות מאין טעם כלם עם שיטה היה באביב ימין
ויצור יצירה לאומית כזאת ולמסור אותה לדור דור.

מתי מדבר האחרונים

קומו תעי מדבר, צאו מתוך השממה:
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה
רב לכם לנוע, ולנוע במדברה—
ולפניכם פרושה דרך גדולה רחבה
אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים
שבערבותם עתה - נפשם על החלוצים!
קומו איפה נדים! עזבו את השממה
אך אל ישמע קולכם, דומו! לך בדממה!
איש בלבבו ישיר קול אחד דובר!
לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר!

ראו את הברכה אשר הונפק בחיק ובאור,
את השקר ואת המחבא, אשר התחבא עד תמו!
הנה הם מאשרי הדרים, הנה הם הראו בראשונם-
הבוים לו תדבקה אזני תורתם, אשר עזבתם?
אם לו יתפלצו וכאיב קרבי קניהם בגבולים,
במשכני הדתים לפידי הכבות הדליקו,
קדש לפחם הדליקום, טפילי הכמו להבם,
ודור לדור נשאום דרך כל ובולות הדתים,
לבבן צבן דרשו לשבט אהבה ואחוה,
רחמים לנכר זרם ולכור לכל האדם?
טרם טרפו קולות הרגבונה בקרון השחר
לפידי החיים שקוט במטר להבות וברזל,
ורוח מכנות ומפלצים בעזים ורגלי שוכבים.

ושמה, ליד צואר, הדומין ושושנה בכל עת מרום,

מה תקו עוד יותר בעולם נוהר ומעת בכוכבות?

והנה, אם לא דקני תנחות בתקופה של הרגע?

ועל מי, אם לא עליך, אתה נבחנו השקר?

ואם יש רחמים בעולם, הן לא עליך יחולו,

לא על שירתך הקדושה ועל נשמתה, כי נשפכה,

לא על היונק נר ונדי, בדוד אובלך, בית חייך;

ולא ויספק ידרש הדורים ומשפט לבנים,

ושאו הן כל סבלותיך, אשר דמים ימסו,

ועל קרב נותך ושאו, אשר תקרי הרבן –

אם לא כי נוי ויבנים לכת מורה יורה

פנים על כל הדמים, דמים הדמים לבבו,

נשאו ידיהם פתאום להם נתונך הקרוב

ומשב רוללו לך לבבך לך החיים...

[illegible]

מה סִפֵּר גַּלִּים הַכְּסוּפִים בַּלֵּילוֹת?
מה אומר הָעֵץ הָרוֹעֵד בַּסְּעָרָה?
אִם אֵלֶּה הֵם סִפּוּרֵי אַגָּדוֹת,
הֲלוֹא אָדוֹן הוּא, אָדוֹן הוּא הַכֹּל...

ומה הלב ונבון כה שואל?
אינה הנפש יודעת דבר:
—איך אנחנו עוזי ישראל,
נדחים בין אנשים ובדופי על שדי...

הן פה המולדת ושפה הוא הרחוק,
ולמה לא חבל משלנו לציון?
—למרום נרחיקנו הרחק ורחוק,
עבדי גורלנו, שבויי היגון...

ולמה בחלום קולכם כה ירון,
ולבים הספנים בנוי של זהב?
—ישב אנשינו אצל הדרך,
את את אחד את הגלים בכבד טבע..

ואיכה באופל נשובה לנדוד?
ואנה ינוע אורחם הקטן?
—אנחנו חגים הלבנים, הדובות.
אנחנו צופים לציון כי יען...

* *

*

אם יעמוד ספינתך בשלג - לא ינוע על הים, ים הקרח
ועל שחור תכריכיהם המעוותות---
אך כן תדעו! לא יהיה ישראל בארצו לבדד,
על ארצו העבר העתיד ולנצח!

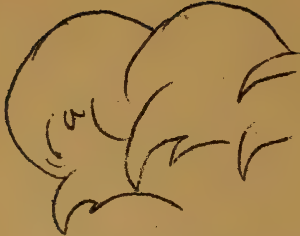
לא יקום דורנו, שבר-קוה! מוסר צמאונם, קוצי-נגב,
על כבד, חנפים, צמאונה בזום וחיק הדרך....
אם תהלוך ובכו לבבנו- דמעות גבורים נשברים,
אם הדור ישמעו על דרכנו - די! מרק נעפילה ונלא...

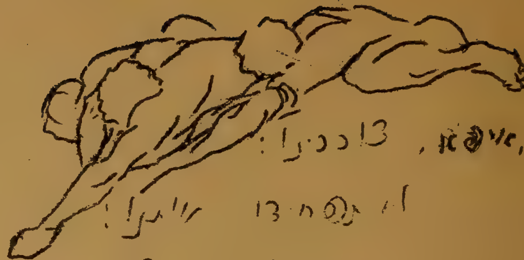
ופתאם דמעי זורמת - נפשי יבל סבן הלו פחדי!
ואם מדמעי יורדים כל שביל היהודה ומשעול...
ועוד ממרום הר-שירה נמצא, הפרקנו הנאל,
אין ספר - הכחש. יש אם שם מחברו גם יחד...

* *

*

עוד [illegible] נחליו מתקדשים, גם שלם, המנצה לא היו עוד אי קצו,
הזמן הבא לא הוכבד, עוד רחובות אין נשמות
אליך ואל צלי-המרצון, עיני אויבים ואוהבים יחד.
ואם ישרקו צמאים לזקנות חי יפול כימינך
וגם-לבבם היה חיל חמו עוד יצפה דוסה
לסוף המצב הנעשה, הנעצב ופניהם שרות-אל.
צליל, עוד לבבות עוד תציאו. אל קץ העולם מוסיר
וצוחק החם והמשמר וקול אין שכינות הגוים....
... הכונה למחנה הגבור — יום יספר חדשים מתקרבים!

ודאי, אירופה, זכרינו!
לא תפחדו מאיתנו!
לא בהסכם נתנה לנו הדרך ולא בלעדי-רצונכם
תשכחו אותה מאתנו. לא תשכחו לנו.
בראשינו נפצנו את בריחי הברזל.
המוקשים-החדשים אשר טמנתם לרגלינו
לא-יכשילו אותנו, הסכנה החדשה תעיר בנו

את הכוחות הצפונים, תצית את להב-הקנאות הקדושה
תגלה ממעמקי הנפש את ההתמכרות הקמורה,
תחולל את הנפלא הגדול.

והיו צוררינו אשר יהיו, אם פרחי-השוק והאונס,
אם נציגי התרבות המלוטשת,
-לא תכניעו אותנו. הפרתם את הצהרת בלפור
בהצהרת דם ילדינו, זקנינו וגם שם עולם בדברי הימים;
את זכר מולך, את עלילות אדרינוס, חרתם את שמותיכם
בדם ירושלים, — בשבילנו אתם אבק-פורח, שיח מדבר.
אל פני קולותינו, קולות הלוחם. בדם ובנו, באור אמונתנו
ובתקותנו האחרונה, נפרוץ כל חומה. נפרוץ ונעלה.

- קול ברמה נשמע - נהי בכי
תמרורים. רחל מבכה על
בניה מאנה להנחם
על בניה כי איננו.

כה אמר אדני --

מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה,
כי יש שכר לפעלתך ושבו מארץ אויב...
הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ,
בם עור ופסח הרה וילדת יחדו.
קהל גדול ישובו הנה. בבכי יבאו ובתחנונים אובילם.
אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר לא יכשלו בה.

עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל. יש תקוה לאחריתך
ושבו בנים לגבולם. עוד אבנך ונבנית בתולת
ישראל, עוד תעדי תפיך ויצאת במחול משחקים.
עוד תטעי כרמים בהרי שומרון, נטעו נוטעים
וחללו.

הנה ימים באים נאם ה'. ונגש חורש בקוצר
ודורך ענבים במושך הזרע. והטיפו ההרים עסיס וכל
הגבעות תתמוגגנה. ונטעו כרמים ושתו את יינם.
ועשו גנות ואכלו את פרים. ונטעתים על אדמתם ולא
ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם.

בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים. אז ימלא שחוק פינו
ולשוננו רנה. אז יאמרו בגויים: הגדיל ה' לעשות עמנו. הזורעים
בדמעה ברינה יקצורו.
ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל טוב ה'.
על דגן ועל תירוש ועל יצהר ועל בני צאן ובקר והיה נפשם
כגן רוה. אז תשמח בתולה במחול. - ובחורים וזקנים יחדו.
והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם.

זכרתי לך חסד נעוריך, אהבת כלולתיך, לכתך אחרי במדבר בארץ
לא זרועה. וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך
ברית עולם. ושבתי עליהם להטיב אותם ונטעתים בארץ הזאת באמת
בכל לבי ובכל נפשי. נקנה השדה בארץ הזאת, בארץ בנימין ובסביבי
ירושלים ובערי יהודה ובערי ההר ובערי השפלה ובערי הנגב.
נקום ובנינו. הבונים בחומה והנושאים בסבל-עומסים. הנה אני פותח
את קברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל.

